

METODE ȘI TEHNICI DE CONSERVARE ȘI RESTAURARE A OBIECTELOR DIN PIELE- BLANĂ UTILIZATE ÎN LABORATORUL COMPLEXULUI MUZEAL “ASTRA”

Florența Moga

Printre materialele de natură organică, obiectele din piele ridică probleme deosebite de conservare și restaurare.

Colecțiile Complexului Muzeal “Astra” conțin un mare număr de obiecte din piele, a căror varietate structurală, tipologică și decorativă este tot atât de mare și bogată precum a costumului popular de pe teritoriul României. Cele mai multe sunt obiecte de îmbrăcăminte, accesorii ale acestora, obiecte de uz gospodăresc, din dotarea atelierelor meșteșugărești sau din recuzita obiceiurilor tradiționale (cojoace, pieptare, chimire, încălțăminte, căciuli, hamuri, curele, cimpoaie, dobe, măști, etc.).

De cele mai multe ori aceste obiecte sunt decorate policrom, fie prin vopsire sau brodare cu materiale textile, metal, piele, sticlă, etc.

Majoritatea covârșitoare a obiectelor din piele-blănă aflate în colecțiile Complexului “Astra”, sunt realizate manufactural în ateliere tradiționale din toate zonele țării. De aceea există o multitudine de aspecte legate de modul de realizare și tehnicile de execuție a acestora (modul de prelucrare a pieilor, substanțele utilizate, rețete tradiționale, utilaj și instrumentar de fălțuit).

Cercetările realizate în câteva centre actuale de prelucrarea pieilor și producție de obiecte tradiționale, au contribuit la cunoașterea în amănunt a specificului zonal privind prelucrarea tradițională a materialelor și metodelor de lucru. Aceste cunoștințe sunt absolut necesare restauratorilor piele-blănă.

Pielea cu structura sa complexă, compusă din cele trei structuri: epiderma, derma și hipoderma prezintă interes pentru meșteșugul pielăriei doar prin stratul median (derma), celelalte structuri fiind îndepărtate în procesul inițial sau cel de tăbăcire. Prin reacția dintre colagen care se găsește în dermă și materialul tanant, pielea este transformată prin tăbăcire într-un produs rezistent la procesul de putrezire.

Pentru obiectele ce necesită restaurare sunt necesare investigații privind determinarea naturii și calității procesului de tăbăcire, natura materialelor, metodele de finisare, starea de conservare, tehnica de lucru, etc.

În timp obiectele din piele pierd unele proprietăți prin fenomenul de îmbătrânire a materialului. Acest fenomen se datorează utilizării sau păstrării lor în condiții improprii. De aceea o serie de tratamente de dezinfecție emoliere, rehidratare și curățire sunt absolut necesare în procesul de conservare-restaurare.

Tipurile de degradări cele mai des întâlnite la obiecte din piele-blănă din colecțiile Muzeului “Astra” sunt:

- piele deshidratată (îmbătrânită, casantă)
- piele cu rupturi datorate uzurii funcționale sau unor degradări mecanice violente
- piele pătată cu produși naturali, biologici, oxizi metalici, etc.
- piele și blănuri cu atac biologic activ sau stopat
- piele decolorată
- obiecte din piele cu părți lipsă sau dezlipită
- obiecte din piele cu broderie decorativă lipsă
- obiecte din piele cu încercări nereușite de reparare (restaurare), etc.

Numeroase obiecte de valoare din colecțiile muzeului nostru și din alte muzee au fost supuse tratamentelor de conservare și operațiilor de restaurare, respectându-se toate principiile prevăzute în codul deontologic al restauratorilor: - intervenția minimă, compatibilitatea materialelor și tehnicilor, lizibilitatea intervenției, etc.

Amintim lucrări mai importante realizate în ultimii ani:

- restaurarea colecției de obiecte din piele blană a Muzeului de Etnografie Brașov
- colecția de obiecte din expoziția “Valori de patrimoniu” Muzeul “Astra”
- obiecte din colecția de Etnografie Universală - Muzeul Franz Binder, etc.

Prezentate sintetic, etapele definitorii ale restaurării obiectelor din piele sunt următoarele:

- Recepția și investigarea obiectelor (realizarea documentației științifice, investigare chimico-fizico-biologică)
- Realizarea proiectului de restaurare și expunerea lui în cadrul comisiei de validare
- Curățirea și tratamentele de emolierie și consolidare
- Reconstituirea tehnică și a motivelor decorative degradate sau lipsă
- Finisarea obiectelor și complectarea documentației de execuție a restaurării
- Elaborarea indicațiilor la normele de păstrare în conservare
- Recepționarea lucrărilor de restaurare și predarea obiectului în gestiune.

La finalul lucrărilor de restaurare, pentru toate piesele se confecționează huse specifice din pânză de bumbac, ca o măsură suplimentară de conservare.

În situația deosebită când se constată că degradările se întind pe suprafețe mai mari, materialele fiind foarte fragilizate și nu există nici o posibilitate de consolidare, se apelează la înlocuirea fragmentului deteriorat. Fragmentul nou se execută respectând întocmai tehnica inițială de execuție a ansamblului și materialele folosite.

PRESERVATION METHODS AND TECHNIQUES **RESTORATION OF LEATHER-FUR OBJECT, UTILIZED** **IN THE LABORATORY OF THE ASTRA MUSEUM COMPLEX**

Summary

The objects of leather, resulting either from sleeveless fur coats, peasant belts, sheepskin coats, footwear or accessories have an important place in the collection of the ASTRA Museum from Sibiu.

The remaking of leather through traditionally methods, like tanning was known a long time ago.

The objects of leather can irremediably lose some characteristics in their compositions. That is why, during the restoration workings there are made some operations and we use substances which keep the objects in repair.

Foto 1: Operații de restaurare aplicate pe piele (pieptar).
Restoring operation applique on leather (sleeveless).

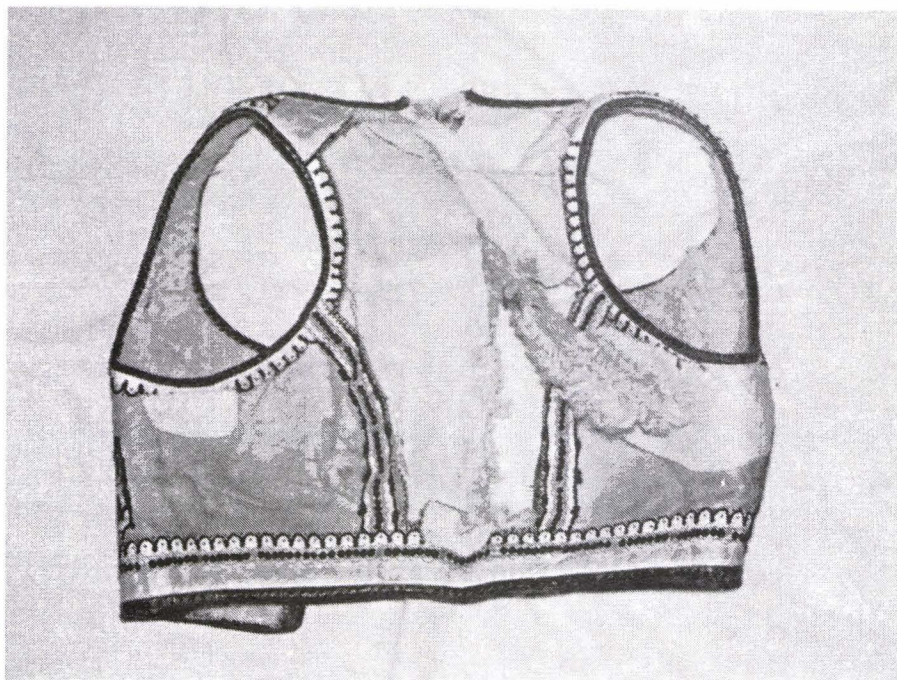

Foto 2: Piptar din piele de oaie înainte de restaurare (spatele cu porțiuni rupte, lipsă, multiple degradări).
Sleeveless sheepskin coat before restoration (the back with torn, missing parts, many degradations).

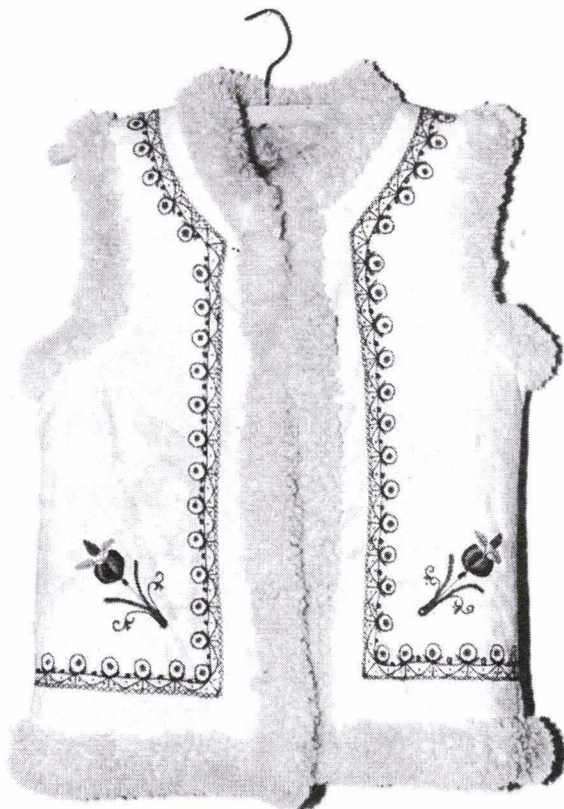

Foto 3: Cojoc de piele de oaie (Rășinari, creator Ana Omoță).
Sheepskin coat (Rășinari, creator Ana Omoță).

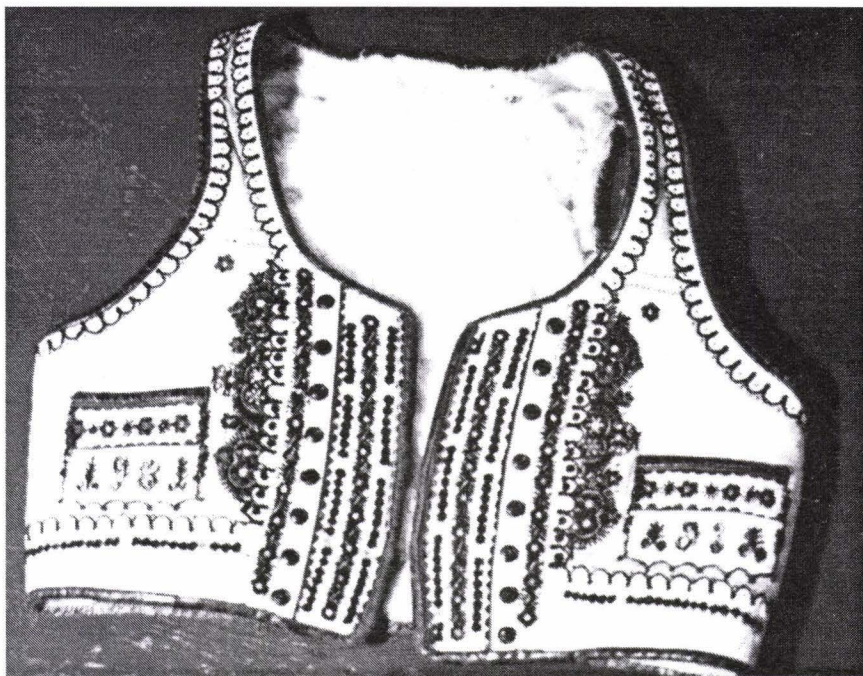

Foto 4: Piptar după restaurare - Înlocuirea spatelui cu piele - blană de miel albă prin lipire și coasere.
Sleeveless sheepskin coat after restoration - the replacement of the back with leather - white lamb fur, through gluing and sewing.

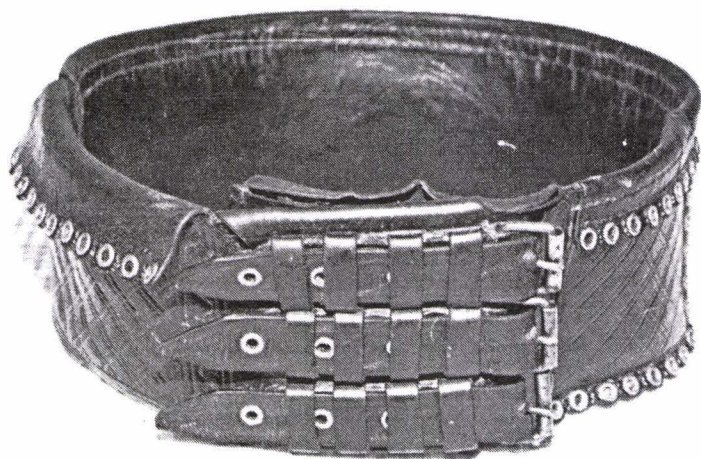

Foto 5: Chimir: piesă restaurare în ansamblu.
Money belt: a totally restored object.

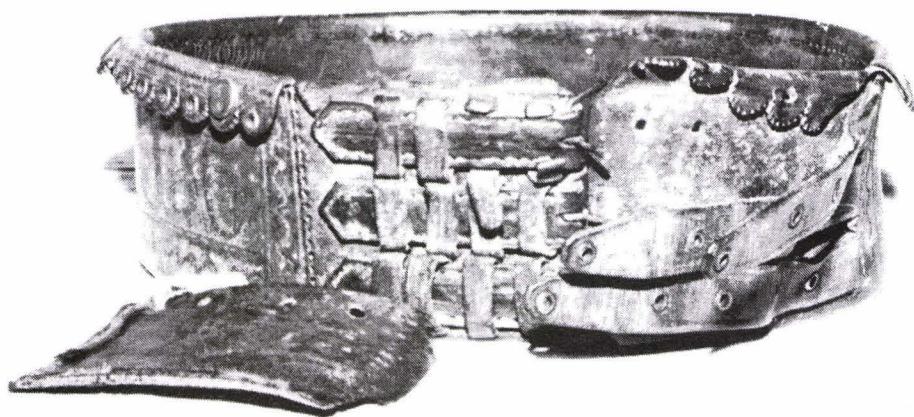

Foto 6: Chimir transilvănean cu deteriorări majore (lipsă și pierderi de elemente).
Transylvanian money belt with major degradation (absence and loss of elements).

Foto 7: Laboratorul Zonal de Conservare-Restaurare ASTRA.
The ASTRA Zonal Preservation-Restoration Laboratory.